

Zeusz és Mnémoszüné esküvőjén – így meséli Pindarosz, a Kr. e. V. században élt görög költő – a vőlegény megkérdezte az istenektől, hogy mire volna szükségük. Azok azt válaszolták, hogy olyan lényeket szeretnének, akik dicsőítik őket. Zeusz és Mnémoszüné kilenc napon át tartó szenvedélyének gyümölcsei a Múzsák lettek, akiknek a feladata az istenek magasztalása, és akik az embereknek „feledést hoznak a bajokra, nyugalmat a gondban”.

A Kr. e. VIII. században Hésziodosz így beszéli el a nászt és a Múzsák születését:

„Zeusz Kronidésznak Píeriában szülte meg őket
Mnémoszüné, az Eleuthér lejtőjén ki királynő,
s ők hoznak feledést a bajokra, nyugalmat a gondban.
Mert szerelemben töltött bölcs Zeusz véle kilenc éjt,
távol a többi haláltalanoktól szent nyoszolyáján,
és hogy az év elmúlt és évszakok új sora indult,
fogytak a holdak s teljes lett nagy száma napoknak,
Mnémoszüné megszülte kilenc egyforma leányát,
kik *csak az énekkel gondolva* a gondot elűzik,
legmagasabb hófödte olümposzi csúcs közelében.”

Az antik felfogás szerint a Múzsák a költői tudás forrásai. Mint Homérosznál:

„S most, Múzsák, ti beszéltek: olümposzi bérceken éltek,
istennők vagytok, s mindent jól látva ti tudtok,
míg minekünk csak hírhallásunk, semmi tudásunk…”

Egy ismerősen ismeretlen úr országába elértem,
léptem igazítva körbe-körbe néztem, úgy figyeltem.
Kiválasztottam én a legmagasabb hegyet éppen,
melynek jeges csúcsait hidegleléssel néztem,
és ekkor értettem meg, hogy s miként lehet
hidegre lelni vagy másokat hidegre tenni.
A legmagasabb hegy gyomrába nézni vágytam.

2500 Ft

HOZSÁNNA ÉS A VÉNEK • Mezősi Miklós

Mezősi Miklós

HOZSÁNNA ÉS A VÉNEK

Fohászok és kedvtelések – meseszerű történet
egy rajongó utasembertől

Érdekelnének vajon versvázlatim?
Nyers, félig kész szövegcse mind,
s rájuk-melléjük néha rakva rím.
Ezek mint húsok úgy remegve kint
ha nyári asztal sarkán ott felejtvék,
várják feldolgozásuk és hogy őket
majd egyék.

Nem a versem faláról
csorog, hanem magától
folydogál le a gátról
az írás:
méne tekel, ufarzin.
Ide csak oly furcsa rím
illik, mint a ráncaim
rólam készült rézkarcain.

Mezősi Miklós

HOZSÁNNA ÉS A VÉNEK

Mezősi Miklós

HOZSÁNNA ÉS A VÉNEK

Fohászok és kedvtelések – meseszerű történet
egy rajongó utasembertől

Gondolat Kiadó
Budapest, 2023

www.gondolatkiado.hu
facebook.com/gondolat

A kiadásért felel Bácskai István
A borító Tornai Gyula *Zsuzsanna és a vének* című
festményének a felhasználásával készült
A kötetet tervezte Lipót Éva

ISBN 978 963 556 444 6

„Mi van veled? Hogy megy sorod?
Mi késztetett, hogy megjelenj?
Mi történt? Mondd el, mily dolog –
vagy több? Akárhogy is legyen:
mi van vagy lett, hová folyt el borod?
Sorold el szépen itt nekem!”

„Szüleim Mantovából mindaketten
lombardok voltak: de már rég megholtam.
Bár későcskén, *sub Julio* születtem,
jó Augusztus alatt Rómában éltem,
hívén a régi, hazug istenekben.
Költő valék és versben elregéltem,
mint menekült, míg nagy Ilion égett,
Anchises jámbor magzata az éjben.”

Dante Alighieri

Expozé

Captatio benevolentiae

Kérdéseidre válaszolni
pontosan, szépen fogok.
A verstől függ: miként forog
egymásból kifejlő verssorokba,
míg csak forgathatom őket erre, arra –
csak úgy érdemes.

Kérded talán, hogy miért kell a vers?
Azért, hogy válaszom neked ne nyers,
merő, kikészítetlen, nem csiszolt szavak
vigyék, szürke, málló forgatag.

A válasz nem hosszú, nem is rövid,
s mint kézbe vett tőr: úgy hatol be szívedig.
(Körmöd – meglásd – lerágod majd tövig.)
E kézben tartott könyvnek lapjain
életre kelnek szavakból szőtt vásznaim.
Ellebzsel rajtuk annyi rím,
rögzítve, mint talpfára sín;
van, hogy álruhát visel (nem értesít) –
akár a hírneves Harún ar-Rasíd.

A költő…

Nézzük a szót: hadd fejtem fel fonalát a szövetből!
A költő *kelt* – vágyat, pompát, szerelmet –
egyre megy, a lényeg ez:
álomba ringat, majd abból felébreszt;
alvót, ki mélyen szunnyad, éber állapotba tesz.
Felkelt egy érzést – mondom: felébreszt,
az álom lágy paplanját félrehajtja,
szemérmetlenül tárja fel, mi volt alatta.
Tőle érzed, hogy felkelt a nap,
azt is, ha nyugszik már aranyló pírja.
Kelés van szíveden: őtőle fölfakad
s már nem mérgez, nem fáj, mi mart;
kelt tészta így kel meg, s lesz édes-jó a fánk
farsang-időben, belésütött szalaggal ízlik ám.
Pedig, hidd el, semmit nem csinál, és nem teremt
olyat, mi eleinktől fogva nem lenne meg.
Napvilágra jő, mi rejtve volt: így keletkezik derű.
Nem létező vagy épp csak rejtező formákat ő
létezőkként napvilágra hoz: ekképp ő a felfedő.
Azt, mi eddig ráborult s alaktalan homályba bújt:
kihozza onnan, ködvészt körűle szertefúj,
keltő-dalt dudorászva, mi köd volt, vonja derűbe.
Fölkel, akár trónjáról a Hajnal, vagy Szemirámisz –
az, kit a költő kelt-ébreszt fel az éjjeli ködből.

Versem, mint mindig (ez törvényszerű),
opálosan homályló vissza-fény csupán
tárgyához képest: nem magába-forduló
tökéletesség, és nem is részvéttelen derű.

Ámde ottan, túl a nagyszobán, ebédbe fordult reggelim
aranylevessel és egyébbel, plusz még pohár borok
már intenek nekem – mégis jobb élni, így van-e?

Invokáció

Nyújtsd segitőn a kezed, most kell az erőd meg az ihlet –
máskor is eljöttél, mikor írásomra hajoltam.
Szemrevaló verseskötetet vágyok kiadatni:
Múzsa, segíts meg: verseket írok s költök e könyvbe.
Verseimet ha világra segíted, a dal legyen édes!

Jer közelebb, ide mellém, Múzsa, hajolj a szavamra!
Nyújts védő kart, s csókkal erősítsd támogatásod –
és véghezviszem akkor a terveim itten, e földön.
S majd, ha elérkezik egyszer a bamba halál kusza réme:
ő, de csak ő egyedül fog véget vetni dalomnak.
Hogyha pedig suta álom ver költőnkre bilincset
(lomha lidérc ez, szárnya-szegő, el is altat erővel) –
jer közel, oldd el a béklyót, és fújd messze az álmot.
Fújj kebelembe erőt, sugdoss a fülembe a dalból,
hisz nálad van az összes rím, ritmus, meg az ének.
Csordultig tele vagy, te ne sajnáld tőlem a verset –
Múzsa, taníts te a költészetre, a mézizü dalra!

Eljött az éj: megyek s mint gondolat jele
fekszem vízszintben gondokkal tele.
Fő gondom az lett, hogy fejezhető ki s be
(kapd el rímnek ezt: Pyramus meg Thisbe)
szövegcsém, mit írok általad s veled.
Mily álmok jőnek, milyen álmot szül ma az éjjel:
lidérceset, sutát – esetleg könnyeset? meséld el!
Vagy hangtalan verem, fekete végtelen
nyel álmot álmodóval lusta végeken?

Csókvers Dánieltől Catullusig

Alkalmi vers „Zsuzsánna és a vének" állásáról

Ahogy Hans Castorp madame Chauchat testén,
hadd lássunk át magunkon itt ez estén.

J. A.

Zsuzsánna:
ő temérdek
vágyat kelt és inspirál.
Zsuzsánna jön s hevében
büszkén ring ő tevéden –
örömmel őt levédem,
ring ő tovább tevéden.
Zsuzsánna és a vének –
ring csípője: tényleg ő:
heve forró, rekkenő.
És a vének?
A vének ellenérvek.
Sörre bor, de mindenkor –
motyogva bömbölik,
mikor s ha vénülünk,
kifogyva már serünk,
borasztal mellé huppanunk.
Ki tudja, meddig kortyolunk,
ha vénülésre fogtuk egyszer
– nem mindegy, hogy egybeírva vagy külön –:
vén ülésben bájos ifjú párzik édest;
vagy vénülés kerülget, emlékem kísért.
Kísértetekbe' nem hiszek –
de érkezik: puhán suhogva száll fölém,
emlékezem, s emlők közén nyugszik fejem,

előtte símogat csókot lehel vet és arat
nem egyet nem kettőt s nem háromat:
ezerszer csókol ő.

Mikor szokás ezrével csókot adni?
Tevén ha ring: ekkor szokás madame Chauchat-t tapintani
ott, hol a combütőér fut be, az arteria femoralisa vagy mi.

A rím

Párizsba szöktél hát el nesztelen…
Eközben én jajongásomba' vesztem el.
Rovom soraim tapogatva, szemlesütve –
nem nézek föl, de képernyőre meredve
egymásba fűzött, pásszentos öltözékbe
bújt rímek hadát küldöm egyre-másra ütközetbe.
– Mértékkel csak: hisz elveszíti jellegét,
mi mérték híján van, s koszolja küllemét.

Versem!
Se rímbuzgó ne légy, se rímtelen:
tarts a rímbuzgárnak ellen,
kísértsen bár – nehogy te lépre menj.
Mértékkel buzogj, de fesztelen.

Hát itt van

Jól tudtam én, hogy jönni fogsz, Zsuzsánna,
és ha ezt vártad te rímnek itt: „hozsánna”,
lényegében eltaláltad; nemhiába
vagy te Múzsa, zenébe bújva, muzsikás szavakba.
Kedvünk töltése szívemet harapja
érintésmentes lassú szerelemmel;
rajongok érted telve sejtelemmel.
Eldöntöttem: nem leszek gazember.
Írok – mostanába’ mindennaponta
(e szó nem volt még eddig) – ellovant a
repülj-hajóm behúzatlan fékű hajósa,
kacagva hajtja őt e költemény.
Hány verslábat lép majd ez estén?
Te nem találsz fogást a testén,
hozzád nem érhet ő sem nappal, sem az estén.
Mindennek – tudd meg – ellenére
nincs olyan, hogy tesped, vagy nincs ellenérve.

Befektetek magamba (némi pénz helyett)
sok szót, karaktert, és ezekből verseket
csinálok, egyberakott költeményt.
Te örvendezz, és gyújts feléje fényt.

Kimondhatatlan

Mondd, ahogy csak te tudod,
s én leírom (nem nagy dolog).
Lelkembe vésd be, sírd el és kacagjál:
hogy és mint volt az éjjel és belaktál
testeddel, és a tested én is.
Szerettél az éjjel engem, úgy-e?
Álmodban, mondd, én merre jártam
kéttornyú várad mely lakában?
Öleltelek s te egyre rám szorítkozóbban
adtad nekem, mihez nem érhet
éber kezem vagy még mi kérhet.
Ha így volt ez netán – attól te mondd el mégis,
és egybevetjük s mink van összetesszük.
Ezer meg egy csók andalogva
mind elér, amíg mi társalogva
szeretjük egymást forró nyárba.

Rajongások

No megvagy hát, madárka, jól van!
Szállj fel s üzenj nekem, de holnap!
(A holnapot a rím kedviért daloltam.
Üzenhetsz énfelőlem már akár maholnap,
vagy ha kedved és időd kitoltad
– hogyan lehet kedvet s időt kitolni:
fogalmam sincs, de rímnek ez jó holmi.)
Rajongok – régen sokat jajongtam,
ürességemtől volt, hogy kongtam,
s bongtam én olyankor.
Mostan tehát színes rajokból,
hálószemekből és finom fonalból
szövődnek álmaim, s rajongok,
csordultig telten ontom
reád, rózsám, ha mondom;
beléd kívánom önteni
amit csordultig őrzeni
vágytam eddig s adhatom
neked, mit isten adhatott.
(Utolszor már – ha jól tudom –
a béna harczfi mondhatott
ilyet; te jobban tudhatod.
Tudom.)

Illatok a mélyben

A tenger zúg s mélyből morajlik.
Mit mond, miről beszél?
Elmondom én, mi zajlik és mi szép.
Ha tenger reng: bíborkák nyílnak-hajladoznak,
a mélyben ott lent illatoznak
(bár fönt nyílnak, mégis lehajolnak,
ezért leszáll, ereszkedik reánk az illat).
Mély bíborka, harmatozz ma!
Rózsám, te nyílj ki ott lent.
Rózsám, a szirmaid hamar
tárd szét, és add nekem magad,
hadd futosson tűz, mi olthatatlan,
mint a katlan.

Virágfakadás

Fogd fel, virágom, én nyilam
fényét, s tüzét tápláld, míg el nem illan.
Reng a tenger ott a mélyben.
Csakhogy nem a tenger az, mi renget.
Rengeteg nagy – no ezt az egyet
megengedem, de nem ő renget.
Poszeidón rázza – nem a tengert, de a Földet.
A felszínen ilyenkor fodrok üldögélnek egyre többen:
serények ők, gyülekeznek,
szaladnak és kergetőznek,
futosnak, mint a lúdbőr s mint az illat
jár, ha rám tekintesz most, e pillanatban.
Pedig csak álmodtál engem karodban.
Rózsa! feslő virágom vagy.
A Rossz Virága, te!
Nehogy kifakadj – de nem fogsz,
annál ezerszer Jobb Virág vagy,
semhogy ne értenéd (Pelopsz
például, kit idecsaltam rímnek s nem hiába:
hisz nem érti, hogy került oda).
Mondom: te Rossz Virága,
nekem te régtől drága –
nem vagy itt sem ott hiába,
álmodj akár karodba' tartva
ringatván, mintha gyerkőc volna
ott pedig nem az, hanem lovag
márpediglen olvatag,
pokol-szemlélő lusta tag,
kit elkísérsz választott útján

boldogság-hozó utunk bejárván.
Teszem kezem kezedbe, kart karodba öltve, és merészen
csókolt ajkaink fűtik vérünk egészen
addig, hogy ölre megy bennünk a vágy, mi részeg.
Mit mond a tenger, mit hal – ni – nem mer?
Átalúszni föl s le, széltében, s végül kivetve
a szárazon pihegve várni dagály hullámait nevetve,
– vagy épp hevét: hiszen gejzír, ha forr a kedve.

Csillapító olajok, tégelyben

Az éj jelébe merítkezünk,
nappalokba’ dolgozunk.
Sohase volt ilyen jó dolgunk,
tegyük össze ahány kezünk,
ki-ki sajátját enszívére:
eljutni eddig hogy megérte.
Micsoda rím: Nancy vére
folyjon patakba, nem is egybe
és mederbe is terelje
fiktív teremtés teste nedvét.
Egy rím szökell és küldd a medvét
az olvasóra: hadd szaladjon,
mert látomás meg indulat
küldi medvét s nem szimat
Nancyre, ki úgy szalad,
ahogy medvétől sem szabad.

De te érted, olvasóm,
hiszen régóta olvasol.
Lehetnél bár az én tesóm –

miért is ne, ha Beatrix
„boldogít”* és fényt hoz is?**

Testvérek csak titokban, éjjel
szerethetnek, de kéjjel, szenvedéllyel.

* Beatrix – „boldogító nő”, Dante Beatricéjének latinra „visszafejtett” alakja.

** „Lucifer” eredeti jelentése „fényhozó” volt; ennek analógiájára lehetne a latinban (nincs) a „boldogsághozó”-t jelentő *beatifer(us)* melléknév.

Nem mind harap, ami fénylik

Medvém ne bántson téged, ne hagyd:
brummog, rád mordul – meg nem harap.
A rím *kalap*ra kényszerítene,
de ellenállok: most és itt ne
tétessen rám egy fejfedőt.
Hogy állna medvén egy kalap?
Hogy nézne ki – nézd meg őt,
rím nélkül lengess keszkenőt.
A mámor hője rekkenő,
hideg víz csobogva bökkenő.

Lám: lelapult ez a vers, mint macska, ha fűbe' vadászik.
Jó lesz így: félkész vagy tán egészen az.
De jól értsd ám, mert hogyha nem:
mindünket félelembe fojtogat
a félreértés – erről persze nem lehet
se szó, se gondolat, se tett.
Mert azt hiszem – vagy csak szeretném
hinni –, hogy viszonylag pontosat
és pontosan szólott a versalany.
Őt én küldtem neked, hogy csillapítni
segéljen – és a versalany lapítni
fog, ha kell, de hogyha nincs szükség –
igény azonba' volna rá,
amint Ferencről el is hangzott:
irígy volt és goromba
Luci Ferkó (azomba)
– ezt is jobban tudta,
s az volt ott minden baj furcsa nyitja.

Piros az ég

Lecsókolom könyűid
írok majd ha könnyű híd
ível át a víz felett
azon szállok köd megett
ködmönömbe vad szelet
gyömöszölt az istened
vigyáz reám s arat keze
vihart vet szellőt tesz bele

Népies ének

Mikor a nap feléled
mondd mit hallok felőled
bánatom szétszálazod
mindegyik szálat áthuzod
sötét hajadra rátűzöd
ragyogni fogsz meg nem húzom
ében hajad de megfogom
gyöngéden én azt jól tudom
hogy neked nem fáj dalom
a pír szaladoz arcodon
mosolyba fut szemed ragyog
szóra nyílnak ajkaid legott
csókot áhítoznak ezret ott

Credo

Hiszem, hogy jókor jöttél –
vagy egy úr által küldettél.
Az úr, kinek vendége már megvoltam
(nehányszor tényleg nála voltam):
fiktív-imágós úr, kibe botlottam
(ezért a ritmus is megbotlik, ahol ő van).
Vártalak sokáig méla lesben,
s ez édesíté méla kórom árva csendben.
Tudod te, mi a méla kór? Nem oximóron.
Ne tudd meg; te bízz csak bennem.
Van sok ajtó, a hetedik te magad légy.

Engem ami reprezentál –
kék szakállam,
és az ajtók, mikből nálam
hét van, ha jól számoltam.

„halottjaim is itt-ott, egyre többen”

Tudd és jegyezd meg, Zsuzsánna:
a vén is ember, hogyha talán nem is
árva. Volt egy vén az életemben.
Olvasni-írni ő tanított: térdére
vette e sorok íróját hatvanötbe’
(vagy lehet, hogy ’66-ba’).
Ó, hány halottam van már lent a
sírba’. Nem eresztenek, hiányoznak
azóta.
Ezért aztán, hogy én ne sírjak
(vagy ha sírok is, könnyem ne varjak
igyák fel vagy más koszlott madárraj
): őszülni kezdő főm írásra adtam én
. Athéné úgy termett Zeusz fején,
úgy pattant elő fejéből hirtelen,
ahogy fejemből ugrottak az ötletek.
Egyszerre mind éles kontúrral tűnt
elő, mi megjelent lelkem szemében:
az eszme volt, mi napvilágra
tévedett. Ettől felderült nyomban
kedélyem,
és úgy volt már, akár a dalban és mesében:

A princessz, világ szépe, fent a

vártoronyban
leereszté haját , hogy az ifjú
herceg mássza meg , és abba
kapaszkodva menjen föl hozzá,
föl a toronyba – ha látni, hallani,
tapintani akarja.

Ölben

Vihar volt az éjjel – most a csend ragyog.
Messze látható a tenger öble,
arra mintha gömbölyödne.
Nem rázkódik már keble sem,
hullám sem vágtat, nem teper színén,
nem zokog, nem rázza sírás.
Keble csitult, vihar leült,
a vágy arcodra úgy kiült,
hintázik kéjben és kevélyen.
Arcod mosolyt terít magára –
keblében engem hord virága.

Kebel, mell, öböl vagy öl:
gömbölyded s mind mosolyra tör.

Májusi záporeső

Nem győzöm eldalolni lelkem
szeretkezéseinknek édes íze lettem
áradsz véremben és piroslasz
eremben pirkadó dalt így fakasztasz
piros dalra gyújtod vérem
lábad térdig mezítelen
legyél enyém Zsuzsánna menten
csak aztán nehogy fájjon neked minden
ha mégis: szólj majd tenyeremre teszlek
fájásodtól messze-messze viszlek

Háromság

Talán inflálódik szavam –
én attól félek, hogy tán mégsem élek;
különösképpen ettől: hátha elhagy engem
s elmegy, mi hajt és lassan fékez: tudnillik *ő, az Ihlet*

Rajongásommal – kérdem én majd, hogyha elment –
mi lett, mondd meg, hová lett, merre vitted?
Hol van most, melyik csillag ő és merre villant?
(és *mit* – hisz hátha celeb lett belőle;
hiszed, ha nem – van példa bőven erre:
Ovidiusnak *Változási*t lapozgasd egyelőre)
Eltáncolt innen sebbel-lobban, de most hol van?

Nádak erek és a többi illatos lidércek…
Hárman vannak ők, a mellük erek
hálózzák; ha nem tudnád és nem is unnád,
elmondom. Ők *azok,* furcsa szerzet mind: szirének
(többes szám, nem „sziréna"; mondom: három).
Tehát: háromkirályoktól három leány van,
mint megannyi kósza szfinx, úgy hajladoznak,
táncukba rejtélyt énekelnek–hívnak–andalognak.

Vermeim – magamba jajdulok – csak ásom.
Ijedni nem kell; hogy félj, azt végképp nem javaslom.
Rajongás fűti kályhám, benne ég el minden átok;
rajongva izzik minden – élesebben látok.

In memoriam Benvenuto Cellini

Versemben úgy foglalsz helyet belül,
mint ötvös kezében drágakő ha ül,
ki kedvesének mellét úgy szoríta meg,
hogy nem fáj – sőt a keble felnevet,
s viszonzásul megfogja mind a két kezet.
Az ékszerész a kedvesével oly merész –
örvend a kedves: bátor az, meg tettrekész.
Hívja őt ezért, mi másnak fel nem róható:
a gyávaság a legrútabb, mit adhatol.
Én a bájaidra rímet aggatok, tudod,
milyet költő csak álmodhatna, hogy megad.
Úgy szeret kezével, s végül megkapott.

És ettől ékesen ragyogsz te is legott;
ihol szívünk álmosdeden s bízón vacog.

Tervezett fogantatás – vagy csak úgy jön

Tudom, hogy bent ragadtam,
és akkor folyton adtam
labdákat – szerva pattan,
és végül talán lecsaptam.
Többet ne sírj miattam.

Ha kell: inkább felsírok én,
kacagj te könnyeden túl s víg legyél!
Hidd el, hogy sírni könnyeidben bírok én;
nevess velem s a könnyed én letörlöm,
pennás kezembe mint edénybe töltöm
s fogom fel el nem sírt könyűid rögtön.

Tudod, mit volna jó, ha költeménybe tennék?
Egy Infernót meg Purga-Tórát én leszednék
(*lego* latinban és görögben „szedni", „válogatni";
én összeszedném művem és kiadni
meg majd kiadja az, kinek most ez a dolga).
S utána tenném Édent, hogyha megtalálom.
Mert régen eltűnt, el is veszítettem.
Mert már úgy volt, hogy nem volt mibe' hinnem.
Eltűnt idők nyomát tapodni mertem.
Csak hittem, hogy mi rég volt
és kik régen éltek, mindig nekünk regéltek:

meghívhatók s életre kelnek.
Mit gondolsz erről Beatrix, te kedves lélek?
Ha egyszer én magamnak elmeséllek,
(mert mostanában édesmód én benned élek:
beléd bújtam s ott jóérzéssel nézdegélek),
Ezeregyéjszakás Beatrixomnak ezt regélem –
regény vagy költemény lesz: nem is nézem.

Látomás

Mit láttam én a kertbe' nemrég kinn az estvén:
egy hatalmas varjú tollászkodott mozdulatlan testén.
Ott állt: nagy volt, akár kivágott cseresznyefa tönkje.
De ekkora egy varjú – mondd csak – hogy lehetne?
Pedig még farka is volt, oldalról, ha néztem –
ferdén lógatta, varjaknak szokásaképpen.
Dolmányával takarta testét – talán fázott.
Bár a nyár heve ezt valószínűtlenné tenni látszott.
Csőre zöld s piros volt, fejebúbja mozdulatlan –
állt, figyelt meredten és feketéllt ottan;
nem károgott ugyan, de látható volt,
ahogy baljóslat épp fogant fejében,
vagy károgáshoz készült fontolgatva szépen.
Ám a rímet, mit te vársz annak fejében,
hogy mivel szuroksötét volt akkor – „ében" –,
nem alkalmazzuk mégse. Jó, de mért nem?
Mert nincs, nem volt, nem lesz a varjú ében,
hiába jött e rím kapóra sűrű, sötét éjben:
nem lesz a varjú ében, míg én a lét vizében
lubickolok, verset mérek s rá rímet aggatok.
Mondtam már, hogy feketéllett ott és akkor éppen.
Sokáig nem mentem közel, nehogy zavarjam
az én nagy feketéllő baljóslatú varjam…

Társas út

Nem tudom, miért, de jó veled haladni síkon,
vagy csónakon „repülj-hajóm”-mal vizek felett lebegni,
vagy épp vizek mélyén felbugyborékolván a légbe,
akárha ló hátán vinnélek messziségbe,
vagy saját kis Cessna-gépen tájaink fölébe,
vagy gyors autón száguldozni, Gelsamina!

Ha andalgok vagy szárnyalok az égbe',
szeret kezem, sőt akár ha el vagy hűlve
szavamtól, ébenhajzatú leány – de nem Szirénke,
nem is Szfinx: inkább egy Médea vagy Phaidra.
Szeret kezem, ha ír: ez gyógyír arra.…

Mire? – ezt egy következő szövegben
kigöngyölítem, evolválom egyvégben.
Jó lesz ez így? Legyen jó, mert nekem jó,
és gyanítom, hogy neked sincs ellenedre.
Bejárjuk így a fél világot, meg is látod, merre
a kedvünk így töltjük mi egymással, nevetve.
Aztán a másik fél világot is bejárjuk sírdogálva.
Nem lesz fehér folt köztünk és örömben iddogálva
kortyoljuk levét árnyas szavaknak forró szívvel,
verssel szítok tüzet fel hűvös-míves szenvedéllyel.

Zsuzsánna és az álom

Már várom én az estét, s majd az éj beültét,
szó-ajándékaid hogy vidítsák lelkem.
Úgy várok rád, mint csöppség anyja emlejére;
úgy nevetnék rád s kacagnék mellre téve
(de nem ám félretéve éhen-szomjan és tejetlen
rendetlenségbe', zűrzavarba' és fejetlen).
Szép fehér melleden fél órát pihennem –
minden napra add meg nekem, Zsuzsánna!
Az vagy, de sokkal több is, mint a többi vénnek.
Szavakból szőjem, mint hogy „csak úgy" beszéljek.
Hiszen csak egy, egyetlenegy dolog van itten. …
Én azt szövöm s ha már megszőttem, ráterítem
válladra, vádlidig lenyúlón azt a szőttest, hogy takarjon,
óvjon, de főleg lágyan rád omoljon,
néha észvesztően simogasson, borzoljon a bőrön,
s nem utolsósorban hogy jól álljon, rajtad jól mutasson.

Kedves egy álom ez – íze a méznél is finomabban,
selymesen öltöztet, táplál, simogatja gigámat –
már nem kell tapogatni a verssoraim se sötétbe'.

Mondóka

Ne hagyj el engem –
cserébe azt ígérem,
hogy mitikus fogok maradni.
Nehézkedésem nem fogod harapni.
Te érted minden szóm s elliptikus jelét.
Elhagyni és kívánni, meghagyni és bevárni –
mit hozhat néhány szó s vihet neked.
Az érzésünk érzés marad, ha kedd
van, vagy épp szerelmi sütőtök.
Ez jól rímel majd: szerelemcsütörtök.
Majd a dobszerdát ha kétszer is megérjük –
tovább már nem szövöm, hisz éppen eddig értünk.

Önáltató elaltató

Most elmegyek s elhálom álmát én igaznak
holnap fügét mutassak istentelen gazoknak
tudom hogy ez talán gyermekre vall most
az álom eljön és mindjárt rám húz egy ólmost
mármint nem ólombot jutott eszembe most

Jelenés

Jó volna végre megtanulni gépen írni nem két ujjal,
van is hozzá applikáció; fogadnék rá, te megveted.
Hiszen Múzsának app: mint medvén kalap, hiába lengeted.
Sokszor úgy vagyok, hogy nincs idő tanulni.
Mint most is: fontosabb mindazt, „mi jön", leírni,
mint (nem két) fürge ujjal megtanulni végre írni.
(Öntörvényem makacs: nem engedi,
hogy azt tegyem, mit mások mondanak neki.
A „neki" – én volnék magam, de puff neki!)

Ha elvetem a sulykot és megüt vagy szíven talál,
szorongok és szomorkodásom rúgkapál.
Aggodalom kezd el kuvikolni belülről
ám lecsitítom olyankor a vészmadarak szoritását;
károgna vagy vijjogna akármennyit, ha lehetne –
tapsolok egyet: már rebben, s menekülve eliszkol.

Múzsa, te adj jelenést nekem, ülj ide, kérdezek én most:

„Mondd, ha talán gordonkázó szavaimra hajolnál:
eljönnél oda, hol nincsen, csak jelenés?"

Válaszod így szól (jobbat aligha lehetne találni):

„Már közelíteni látom a szárnyas idő neszezésit.
Vissza se tér az idő, meglásd: úgy repül el,
mint valamely távolba igyekvő barna szemöldök –
halk nevetéssel üzen: illan a nyár, meg a tél."

Játék

Én rátalálok gyönge ízre, elterelve
verssorom hol erre, hol semerre.
Várok én egész nap, hogy viduljak,
s mit ha fürge ujjal gépeltem, bebújnak
a bőr alá, és ott futosnak.
Várom, hogy írjak addig és bizsergek.
A messzeségből feketéllve kerget
keszkenővel macskád el borodtól,
mert benyalt borodba rontón.
Nem ittam én borodba – hacsak nem egyszer,
mikor te mellém ültél pincemélyi hittel.
Akkor lehet (bár nem is bizonyított),
hogy benyaltam vón' borodba én ott.

Tán elnézed nekem sületlen tréfám,
mi ártatlan mint tréfa nem számolható el,
ha önmagában áll – de hogyha versben
fut végig: játszik olvasóval s macska-néppel.

Kerékpáron

Várom kíváncsian tekergő aggyal:
gyémánttal kivert szíved mit mond szavakkal?
Béka-show-ban redukál a rendszer;*
hogy melyik – el ne riasszon most ez egyszer.
Tekeregni sokféleképp lehet:
akár egy fára jól felcsavarodni,
vagy erdő mélyén csatangolni,
olasz–szlovén határra érni,
biciklin ülve sötétből sötétebbe menni,
az igaz úton tekerni, azon végigmenni
s Koperbe aztán *in finem* betérni:
éjszakás bringás kalandot hepiendre zárni.

* Petőfi írta Goethéről az *Úti levelek*ben: „Ennek az embernek gyémánt volt a feje, de szíve békasó." Lásd még alább a *Víg tapasztalások* című verset.

Utazás a mélybe

Világló látomások

Világolásom szárnyaimmal ásom,
vágyod nem ásatag hivalkodásom.
Kérded tán – mit jelent ez?
Elmondom én, nem kertelek.

Világom szárnyakkal kiásom és virágba
terítkezem, s merítkezőn szeret kezem.
Ahhoz, hogy mélyre lássak:
nem kell, hogy én legyek, ki ás vagy ásat –
mindegy, ki ás.
Mindegy, ki lát, csak végre lásson.
Nem az kell hát, hogy én, de kell egy ember,
ki láthatóvá lesz és hátranézni sem kell,
nem tud, vagy nincs idő, se pénz, se víz,
a versorokban gyönge íz.…
Ragyogsz te csillogó ezüstön égre holdas éjjel,
magasba szállok egy felhő fölébe révedéssel.
Egyre szállunk – nem Íkarosz, nem Daidalosz repül –
magasból mélyre látok és a mélyből tátong,
ásít ránk a hold. A földet átfogom, hisz álom
segít, hogy lássam, sokkal pontosabban,
hogy félnek ők, szeretnek, hangosak is abban.

Csak hogy lásd: nem kell, hogy mélyre bújjak
és onnan meséket úgy merítsek;
nem kell ahhoz letűnnöm és a macskond*
fúrópajzsát helyezni méla gáz-üzembe,
teljes gőzerőt reátekerve, és bekapcsolt
állapotba' tartva jobb-, majd balkezembe'
– nem.
Elég, ha szárnyamat kibontom,
és téged biztonságba' tudhat költő-énem,
Gérüónt** megszégyenítve biztatod hajóm.
A léghajón – „repülj hajóm!" – száguldunk egyre
váll váll mellett, Beatrice és én karöltve.

Eltűnt terekbe' nádak és erek –
tűnt időbe, ádáz korba nézdelek.
Rezsim rezsimre vált és lézengő szemek
kifordulván, a gödreik kivetve, számüzött tekintetek.
Ha jó magasra fellövöm: lát és szemre vételez.
Egyre szélesebb, mi elterül:

* „[…] talán a legtöbb reménnyel kecsegtető modell[…]. Sajnos kissé drága, de a hatás holtbiztos. Mi macskondnak nevezzük, a macska és a vakond szavak összevonásával. Lényegében egy föld alatti tankról van szó, amely ásókarmaival […]" (A *Macskafogó* című filmben a közbeszerzési tárgyaláson az egerek likvidálására szakosodott cég mérnöke által adott termékleírás.)

** „A Pokol tizenhetedik énekében szerepel egy Geryon nevű közlekedési szörnyeteg, amely egy igen nagy teljesítményű tankhoz hasonlít, és ráadásul szárnyai vannak. Ez, miután a felettes hatóságtól megkapta a megfelelő parancsot, hogy a két utast szállítsa le az alább elterülő nyolcadik körbe, felajánlja szolgálatait Danténak és Vergiliusnak." (Oszip Mandelstam: *Beszélgetés Dantéról*). Gerüón (görögül Gérüón) a görög mitológia háromfejű, háromtestű óriása. Dante az *Isteni színjáték*ban csak a nevét tartja meg, és egészen más alakkal ruházza fel. Dante és Vergilius Gerüón hátán ereszkednek le a pokol mélyére.

tájék hol tajtékoz, hol szendén s bávatag
tekint elé, a köldökét szemléli csak.
Elég! a szárnyam bontogatva készülök az útra.

Összegzem hát a penzumot:
nem kell lemenni mélyre, ásni *ott*,
hogy megtudjuk: mi az,
mi arrafelé színigaz, mi kavarog,
s mi megy végbe ott, mily áramlások kergetőznek,
mit tárolnak a kamrák, mit tartogatnak
tigriseknek, mit kínálnak szelid őznek.

Repülj magasba, hogy belásd a földet alattad,
hogy mi vergődik lent ottan,
mint lett oda emberek vetése,
a vén cigány költője leinformálva, de nem megyünk *oda*

Mi vergődik ott – megértettem, s hiszem,
a szárnyalás idője jött el, az van most soron.
Világló iroda-lomok jönnek s felmerülnek
halálsorukról, életünk vizére ülnek.
Szárnyam széttárva készül
álmot valóra váltó szerzeménnyel –
és szenvedéllyel fűti fel reményed.
Tudnivágyásod kérdésre sarkall,
mégpedig így, ezekkel a szavakkal:

„…mi van ottan,
  s milyen e sűrü, kúsza, vad vadon:”

Válaszképpen e néhány sort adom:

„már rágondolva reszketek legottan.
[…]
hogy megértsd a Jót, mit ott találtam,
    hallanod kell, mit láttam az uton.
Akkortájt olyan álmodozva jártam:
    nem is tudom, hogyan kerültem arra,
    csak a jó útról valahogy leszálltam.
[…]
Elindult és én követtem nyomát."*

* Részletek Dante: *Isteni színjáték*ából. *Pokol:* Első ének, 4–6., 8–12., 156. Babits Mihály fordítása.

Szárnyalás

„Vergiliusz és Beatrice”

Hogy rá*szálltam* jó utamra, ezt tudom.
Mert nem „hiszem” – ez kevés nekem.
Az kell nekem, hogy *tudjam* – s kell a *szárnyam* is…
A szárnyam nem szegett – szegni: azt nem engedem,
(hisz volt ilyen, nemegyszer, és elengedett:
viasszal volt tapasztva, avult egy technológia)
– tehát ha szárnyam szegetlen,
nem verdes, nem csapkod zörögve, ám *suhog* –
akkor vajon miféle baj lehet,
mi itt e földön innen s a rosszon túl elérhet –
mondd!

Eseményközlő –
„referenciális olvasat”

Érdekelnének vajon versvázlatim?
Nyers, félig kész szövegcse mind
s rájuk-melléjük néha rakva rím.
Ezek mint húsok úgy remegve kint
ha nyári asztal sarkán ott felejtvék,
várják feldolgozásuk és hogy őket majd egyék.

Jobb egy ötlet, mint öt egylet –
s minél több ötletem van (nem csak egy),
annál inkább kifogyhatatlan
leszek, mint télen duruzsoló katlan,
és annál jobban kúszom én beléd,
és viszont – hiszen viszonzod.

A fák ott integetnek, nézd, előttem:
három fenyő, egy alma-, egy barackfa
és cseresznye, meg még egy diófa –
ez kisarjadzott bizony magától
s nőttön-nődögél gödör szélén azóta,
hogy felszámoltuk partigödrünk.
Vonzása volt ám egykor, és örültünk.
Ma már a komposztálóvödröt
(kihagytam kézenfekvő „vödrünk”,
mert másik rím lódult és végül az lett),
lódítom és hozzá egy végtelen mesét.
Lelakván rímeim, foghúzni kell már menni,
tetőt befedni, talpalással encipőm javítni;
ezekhez én nem értek, bár hozzád ha érnek:
cipőd s fogad szeretnék egy-két percre lenni,

hogy tudjalak közelről – no nem „figyelni”,
de – nézni, látni, megtapasztva nálad enni.
Akkor tehát: mi referenciát bennük találhatsz,
hadd futkározzon, merre tartja kedve,
de tudd meg, hogy bennem személyed
erősen, meglehetőst elmélyedt.
Ne gondoljuk, hogy ez karóhoz rögzítése
volna, csontig lerágott méla eb hozzákötése.

Ó nem, nem: vérünk e fürge-változékony táncát
fejezte ki s be így, szökdellő látomás románcát.

Ima közben odalépek

E mái meleg estém
örömömet lesném
ahogy imádkozol
ima közben odalépek
ágyamba mit hozol
imádkozol és arra kérlek
imámért bocsáss meg
hogy kitárulkoztam én meg
kitárulkoztatnálak téged
szerelmi vegyülésbe véled
szóban fürdetnélek
szavam mind rád lehelném
forró szavakkal hűtenélek
futossa bőrünket be izzás
száguldozzunk egymásba ringvást

Támad az időknek nagyszerü rendje

Alighogy lefoszlott rólam és levált:
kicsiny lett *hitem*, odébbállt, elinalt s loholt,
és furcsa történetszálak közé sodort.
Mint mikor fűt színi készülsz,
tekered te cigeretád s valósággal beleszédülsz.

Kis hitem hazug regét koholt nekem,
merész históriákat
tekert ő: nemcsak fűt, de fákat,
bánatomba temetkezett,
leste mind e két kezet.

Hitemre: megnéztem kezem fejét
és láttam ott rovátkák kis, de sűrű erdejét.
Szeret kezem s veled ír neked –
és gyógyít, felderíti kedvedet.

Hanem, te visszahoztad!
Lobot vet most, mert símogattad –
eljöttél újra hozzám s visszaloptad
Zeusz tüzét, nőstény Prométheusz, nekem.
Mert inamból szálldogált el akkor –
inalt, szaladt és szedte lábát
gyorsított illanással,
mint léggömb régi május elsejéken,
mit rossz kölök csúzliról kilődözött

U-szeggel* eltalál:
kipukkad és a földre foszlik.
Fut kölökhöz férfi, nő s a kisgyermek;
sír ez, de már minek…
Kipukkant hitem hűlt helyén
mi az, mi még teremhet?

Hitem nagyobbra nőtt azóta –
a bánatomra ült és vallatóra fogta
halálból lett és sarjadott ki.
Hol vannak már azok?
Igen, így mondtuk: „ők azok”.

* Hivatalos nevén: kapocsszeg. Szerelvények, huzalok faanyagokhoz való rögzítésére való. Kalapáccsal könnyedén beüthető a kívánt helyre.

Elnyom az álom

elszenderedtem pillanatra lent a kertben
illatos kertekről szőttem kósza álmaim
mostantól színes illatod reám omolna kinn
vagy jobban mondva színpompásan illatolsz
öröm nekem ha mágiádat viszonozhatom
varázsos lényed fényével betölt és szétfeszít
vajh' írtam-e már a tűzről? ezt varázsod szítja ott
vagy csupán a szendergésem az mi elsodorhatott
nekem varázsoltad magad varázslónő holott
az álom egyre jön s már az ébrenlét halott

Farvíz-ének

Hol keresselek ma éjjel:
éjszakának rejtekében
merre és hová futossak én tekintetedben
de a tekinteted nem is *ében*
(az a haja ne keverjük kérem szépen)

én mostan tiszta kéjjel róla álmodom
kéjjel írok benne élek
és elmondom – ha unnád
(akkor is elmondom hogyha nem) –
én el nem unnám én kegyednek írva sírok
belül de lassan írásomba' gyorsan ívok
kéttornyú messzi lakba ott öröm fakad most
ez életem boldog kiszínezése lesz, van és volt.

mikor felébredek ma lőn a tegnap és előtte
s még korábbi 'dőbe' visszalépve
úgy vagyok hogy én veled vagyok
mint pillangót régen sehogy se tudtam
úgy hasítom víztükröm mint a kés
ha hűtőből kivett kemény vajba tér
s abból izenget
úgy tercínázni bátran próbálhatok
pedig nem ezt akartam tervbe sem
vettem de jöjjön az mi megállíthatatlan
vársz-e jelzőstül te katlant
nem állítom meg: bogár került fülembe általad
szög ütődött fejembe s áthaladt
és végre leesett, s az őszre meglesz teljesen

Száz ének mi az nekem
mi száznapos tojás a *chinese cuisine* szakácsának lehet
az lesz nekem tercinástul futossa bőrömet s alatta kéj
mámorában úsztatom meg versem farvizén
kegyed ki feketéllesz és madár a nappalidba' vár de holtan
rég megholtam mondja mantovai költő-herceg
csakhogy Vergilius egyrészről sose henceg
másrészről halhatatlan és fogadjunk
nem volt őnála semmiféle igazolvány
üsd fel bármely lapját s eldöntheted…

Szer

Egy ismerősen ismeretlen úr országába elértem,
léptem igazítva körbe-körbe néztem, úgy figyeltem.
Kiválasztottam én a legmagasabb hegyet éppen,
melynek jeges csúcsait hidegleléssel néztem,
és ekkor értettem meg, hogy s miként lehet
hidegre lelni vagy másokat hidegre tenni.
A legmagasabb hegy gyomrába nézni vágytam.

Csak azt szeretném, azt a nyári hőt,
midőn hevemmel elbűvöltem őt,
a nyári nőt, ki elbűvölt s karomba dőlt.
Ragyog s a fénye szikrát vet s hajít
s lobot szerelmet és időnkint
bizony-bizony, hogy kínt arat:
csókkal, cirógatással és körömmel.

A szív lobot kapott és lángra gyújtja tested.
Energiám s erőm akár Tiámat,
és Marduké is: éktelen nagy.
Nem fékevesztett hirtelen fagy,
ha szertelen is szeretetbe' hívlak.
De van szerem, min lógok ottan,
és bár a mellem ugyan nem nagy, de mégse roggyan,
szűkkeblű nem voltam és nem vagyok se máskor,
se mostan.

Víg tapasztalások

Tapasztalásaid nesze
cirógatott s eszem veszé.
Tested harmatát
víg asztalom fogja fel,
a holnapod meg
rám tapad-simul vigasztalással.
Sóvárgón várlak – és kivárlak.
Add nekem magad s elviszlek én legottan,
üstölléssel töltöm kedvem de lassan,
bolondulásig – igen, legottan.

A szófejtést, mi jön, kapd el most, Olvasó –
víg asztal mellett ülhet naphosszt békasó.
Ó sajnos elfeledtem,
hol van már az ó-chateau.

Várom mindig, hogy szólj nekem,
jelenj meg s fordulj velem.
Mit írsz, abban szeretkezel velem,
jobban mondva: szeretkezés terem –
s ezt én igencsak kedvelem.
Éjszakába nyúló híradásod,
mely mint sűrű csókzivatar
záporozik rám s betakar,
oly gyöngéden cirógat, ahogy akar.
És te ágyba lökve nógatol:
nézzem, hogy száll a gólyatoll
fészekből ékszered pihére.

Dal a virágzásról

Gyere hozzám legyél a virágom
tárogasson ő engemet várjon
nekem bontsa mind a szirmait
egyik erre másik arra hajoljon
neked ver ez a szív ma itt
illatod reám ömöljön és örüljön
jöjjön szagod rögtön ide jöjjön
harmatozz virágnak kelyhe te!
kéjtől remegj te ne az éjtől
az csak rád terült a kezdetektől
és szorít már észvesztőn belül

Vonzások

Amíg én lelkesült vagyok – másként szólva „ihletett”
(ihletettre fölhevült lelkére nézve hőre lágyuló),
addig én úgy képzelem, hogy engem ide tett
valamely erő, mi nem első ízbe terelt
hozzád; bár én a vonzásokban inkább hiszek,
mert vonzzák egymást a dolgok és szeszélyek:
kövek, vasak, neutrínók, protkók s növények,
állatok s az emberek, e furcsa lények.

Fogadj szívedbe, babusgass csak engem!
Egy (no nem „egy”, dejszen érted) szóval ha mondod:
meggyógyul az én lelkem, dejszen nem is beteg,
de gyógyítsad a nyár hevében,
s ha elmúlik a nyár és jön az ősz, a „bolgyinói”* –
mikor az álom könnyéből nevetve jönnek
rím, ritmus és maguktól lesz belőlük ének –
gyógyíts akkor is, de bátran, szavad szenteléssel
ér nekem fel – és ha elmúlik az ősz, a fények áradása,
jön a hideg teles hó kásátlan lankadással,
hóemberes horpadással
jön a belügy s telefonba
írja nékünk, hogy aszongya:

* 1830-ban Puskin három hónapot töltött a közép-oroszországi Bolgyinóban. Ez volt a legtermékenyebb időszak az életében, a „bolgyinói ősz”.

„üljön át a szomszéd hóember hátára!"
A tréfa mára megvolt és bezárul.
Ha kap eszi – ha nem, akkor
éhe szónak lett a vége itt a
mókatárazónak.

Jó tanácsok

Meg ne hűlj te, ott a kádban,
szaladj egyet-kettőt ruhátlan.
Testeden csak egy szétnyíló kiskabát van,
Iramodom, meghiszem azt, futok teutánad.
És elfújok szívedről mindent, mi fáj, mi bánthat.
Mondd el, mi bánt, mi zúzta sebesre a lábad.
Mért tépi rólad le a heged, mint az inget?
A vágytól szertelenmód reszkető szerelmet
irkám gyógyítja, a sajgó sebet; maradj te veszteg
(nem ásom ki a rég elhantolt ebet neked).
Addig-addig gyógyítalak kádbabebújt úrnőm,
amíg csak kéred tőlem magad is a gyógyírt.
És én addig adom, amíg te magad el nem veszed,
s nem gondolsz holmi rosszra, hiszen csuda jó ez.
A napfonatod meleg hullámaiba' bál lesz,
reszket hullámzással és messze már a bánat.
Fátyolos tekintetével hálatelten néz fel arra,
ki utánad iramodna, ha nem ülne egymagába
roskadozva, mint a menyegzői asztalon a szódabikarbóna –
sokat ettek mind a népek, szól a tompa nóta
(volt, kit balsorsa sittre tolt)
sokan voltak, szeretkeztek
élvezték, hogy ölelkeznek
kezük egymáson piheg és csókot lelkendeznek,
egymást álmodják valóra.

Szállj hozzám édesnél is édesebben,
csatangolsz, repkedel te kismadárom,
repülj hozzám a gyertyalángba mindenáron,
dínomdánom lesz meglásd az ágyon.

Van-e mi szebb, mi kedvesebb is ennél?
Mert ha nincs: várlak téged itt ez estén

Üdvöz légy a Somló-hegyen

Üdvözlöm a Somló-hegyet!
Összekapom magam, máris megyek
reggelizni – nem a hegyre, nehogy ijedezzél.
Ijesztegetni nem szokásom.
Hoffmann csinált ilyet (de én nem):
jól megviccelte ebadta feleségét
életnagyságba' rajzolt képpel:
mert kiállította bizony otthon.
No de akkor ki volt az ebadta?
Az író – vagy a feleség, akinek adta?

A képpel egy csapásra ott termett, s ijedten
nézte felesége őt a rajzon ihletetten.

Apokrif Zsuzsánna

Csehov lova

1

Az elmúlt éjjel álmodoztam,
nesztelen rajtad motoztam,
s ahogy hosszan figyeltelek –
éles kontúrral egy lovacska képe
tűnt elő lelkem szemében:
nyugdíjba készülő kocsis gebéje,
Anton Csehov mindent meghallgató lova
volt, mi rémlett éles körvonalba'.
Mi volt ez a jelenés? Miért e ló?
Csehov lovához vagy nekem hasonló.
Ha én ezt kérdem tőled:
„kinek sírjam el fájdalmamat?",
ha bánatom viszem hozzád vagy fáj dalom:
engem mindig meghallgatol.
Elmondhatom, mi bánt s azt is, ki hallgat el
s már nem beszél többet, de hallgat *ott*.
Meddig lesz – mondd – hogy végighallgatol?

…a zenébe busulva felenged a kőszinü fájás,
és nem olyan keserű már szádban a mély szomorúság.
Mint amikor könyvet fog a kézbe a bánatos ember,
és könnyét könyvébe leesni a morzsolgással
hagyja, leengedi szívének huzalát laza ívbe,
s nem szomorú: mosolyok futkosnak kedvvel az arcán –
végre kiléphet a jó puha, hűvös reggeli fénybe.
Bárha előre tekinteni tudnék szíveken által!
Nem tudom én sehogyan kifigyelni, se látni a szívben,
hogy mi megy ottan végbe, mi áramlásokat űznek,

mit tárolnak a kamrák, mért is tárogatóznak,
mily muzsikát generálnak, meg pumpálnak az izmok,
mert vakulásig költöm a verseim itt, a lugasban.

2

még mielőtt egyáltalán lement a
nap délután volt aznap naplemente
de hogy lehetett délután a naplemente
hát elkúrták a strázsák akkor este
ők azt képzelték akkor (délután volt)
hogy várható volt már a nap leeste
tőről metszett magyar történetbe
csöppenünk itt mind a ketten
én íróként te olvasóként ihletetten.

3

Az elmúlt éjjel ábrándokba tértem,
te kedves tested közeledni véltem.
Mint mikor fürdőjéből kilépett
Zsuzsánna – és gyorsuló szenvedéllyel
hágott a kerevetre minden éjjel.
Sosem tapasztalt szenvedések
előérzetével tette lábát zsámolyára aznap,
még azelőtt, hogy lement a nagy nap,
mert délután volt aznap naplemente;
(de hogy mehetne délután a nap le?)
Hát szétkúrták őt akkor aznap este –
őt, ki tudta akkor (délután volt),
hogy várnak rá, és ő is várta: hogy megessen,
s e tőről metszett magyar történetbe essen.

4

Egymás mellé csöppentünk akkor mind a ketten:
ettől a pince édenkertje nyomokba' szebb lett,
és akkor ott és más egyéb éretlen
frusztratív okfejtés rebbent feszülve szélnek.
Én íróként, te olvasóként ihletetten
bevégzem azt, min fukar kéjre lesve
fennakadtam, mint bögréd akasztod föl a szögre.

Utóhang

E szép éjjelt rólad mintázom én a testén,
rajzolni kezdem ábrándjaim elestén,
de méla vagyok már s túlságosan is rest én.

Lépcsőházi gondolat –
L’esprit d’ escalier

Futosva szaladozunk föl és le.
Lekéstelek hát. A kés hasít szavamba,
kettészeli vágyam – goromba
évek szeletelnek s tűznek horogra.
Felkent. Mire s hova – kérded tán dadogva –:
szavam árját, hogy az gyönyörök sikláját kertedbe tolja.
Csak azt tunnám feledni.
Akarja a halál – de lassan és puhán feléled
a vágyam, visszasettenkedik és veled
járja a táncot karba, kéz a kézbe,
láb a lábba fonódván.
Érted ezt, feketéllő Szajna-parti sellő, aki volnál?
Ki más, mint a kéttornyosuló kebelű?
Csak a szenvedély meredélyre húz belűl.

saját kertemben fölnevelt Paradicsomba kínt
kínra hányva messze hagyva, mint a Lót,
mikor nem nézne hátra, mint a ló,
miként a kérdését fogalmazó,
szót szóra szóval halmozó…

Jó lesz vigyázni

Ha elpattan egy húr s vijjogva szabadul –
visszatenni hogy lehet, mi elszakadt vadul?
Tépkedünk mi húrokat, de mégis megmaradtanak.
A démoniról költhetek, de írni nem merek;
meríteni abból hogy lehet, mi nem remeg?
Kérdés, nem válasz ez; kincsem fakad,
szavakban úszik és feléd halad,
de el nem éri – ez ars poeticánk maradhat.

(Énbelőlem kiment már az élet,
kókadozom, alig-alig élek,
s úgy kétpercenként álmodásba térek.
Úgyhogy fejem lehajtanám,
s egyúttal ezt javallanám:
tegyük magunk holnapra el,
csendesedjünk, mint egy akvarell.)

Rímpárzás

Lásd: mi egyet gondolunk,
nem ráncoljuk homlokunk.
Jó éjszakát terítsen rád!
Ezt a rímet, hogy Hernád,
(ez jutott eszembe most):
tudom, hogy lassan s hömpölyögve mos
partot, ruhát, belé vetett hitet, de most
csak a szükség hozta rám.
Nem a versem faláról
csorog, hanem magától
folydogál le a gátról
az írás:
méne tekel, ufarzin.
Ide csak oly furcsa rím
illik, mint a ráncaim
rólam készült rézkarcain.
Megint nem egy rímpár takargat,
paplan helyett csak vakargat,
azt hittem már: aszály fakadt,
és rímforrásom mind kiszáradott,
bennök a rímek mulatságosok,
s bár egyik ága sem apadt,
attól féltem, hogy kiakaszt
téged e rímözön kézen-közön.

Zárom ímé soraim,
elapasztom rímeim.
Téged, olvasóm, szeretlek,
ágyba veled úgy megyek,
hogy ágyamba' tekerlek.
Végiggondolva alig merlek
téged szeretni és temérdek –
innen tudod, hogy én téged
nem ráncba: rímbe szedlek.

Szerelemdal a ***-hoz

Az vagy nekem, az ám,
szeretlek olvadón, hazám.
Reggel neked szól ébredésem,
édesmód áramolsz te bennem,
hömpölyögsz felém kanyargón,
hogyha szól a rádióm.
Azt gondoltam: talpra én!
Mert hív a haza, soha vagy most,
legszívesebben én – időm helyett –
a kedvem tölteném veled.

Sajnos tegnap este, azaz máma hajnal
nem jutott eszembe megverselhető dal,
költésre alkalmas vagy arra érdemes,
ezért inkább az ágyba tértem es.
Az álom ólmos futással jött értem,
lehúzott, altatott és befedett.
Kacagvás és szellők helyett

az ég különc viselkedésével lepett meg:
hiretelenmód és váratlanul repedt meg.

Zsuzsánna és a vének – varjációs költések

Miről szólhatna még az ének?
Zsuzsánnáról írt dalok majd' egymásba érnek.
Ámde hol maradnak el a *vének*?
Mit csinálnak ők? Mi az, amit kérnek,
s ehhez milyen dal illik, mily kíséret?

Vajon éjt nappá téve egy tenyérnek
eréből rángcigálják múltjuk és henyélnek?
Ők aztán egyáltalán nem félnek –
kívánkozik ez a rím: kefélnek,
vagy legalábbis szeretnének.
Puskintól vettem kölcsön ezt a rímelési elvet,
melyet van oly költő, ki teljességgel elvet
(sokan nem is tesznek a sor végére rímet!):
„Itt van, ni, kapd el, olvasó!"

Bolondos őszi reggel

Bolondos őszi reggel
az éjszakán hevert el.
Úgy terült el rajta tényleg,
mikor lassan már mindenfele fénylett,
mint nagytestű, kedves kutya a kertben
ha nyújtózik és ettől éberebben
vágtat feléd.

Ej, bolondos őszi reggel!
Nappalom kincsét ne verd el.
Ott, a lábad előtt hever mind,
ne rugdosd, ne taposd – de vidd:
hajolj le érte.

Bolond vagy te, hajnal.
Már a fény elől inalsz el.
Itt az ősz, az őszi reggel:
próbál elfutni, de a nappal
nem tud birokra kelni, versenyezni.
Hűvös fénye szinte mar,
árnyas homályba tol mindünket hamar.

Behajózik

Tegnap nem írtam, sem verset, sem regéket.
De ettől még fénylek tenéked –
vagy te ragyogsz, s én arra nézek,
oda fordítom az arcom,
a fényed hogy reám ragyogjon,
ott kössön ki rajtam s gomolyogjon,
ölelőn felém szaladjon.
Kikötőd így legyek, így szabadjon
révbe futni várnom-áhítoznom.

Mit a sors hoz, azt kellene hoznom:
egyik rím a másikat úgy vonzza és teremti,
miként hajó ha kikötőben vágyik megpihenni.
Pihegve várja és hullámzanak pihéi –
kikötne ott, de nemigen reményli
(akarni nem akarja persze),
hogy megnyugszik s csitulnak majd pihéi.
Jer hát! Akadj fenn a kikötőn!
Horgonyozlak szép hajó, setét hajad
kezembe bátran add.
Horgonyom hullámozó pihéid
viharba rántja,
s lesz utána kedves jóbarátja:
szelíden nézi, elsimítja és kitárja.
Te visszafénylesz.
Már nem tudjuk, ki ragyog –
s ki az, aki gomolyog.
Remegve kérded (hisz reszket a térded),
kérded tán, mért teszi ő veled azt.

Miért remeg a térded?
Mondd el csak: hova réved?
Feltárul s ahová a hajóm örömest odatéved.

Mondd: melyikünk a hajó s melyikünk kikötő? De
kikötnék!
Vagy pedig: esdeklőn csalogatlak az én kikötőmbe.
Én kikötő legyek és te hajó, ki remegve kikötne?
Vagy legyek én a hajód, s te öböl, hova ringat a tenger?

Vágy

Térded ha meg-megvillan,
a képzeletből el nem illan.
A vágy cövekel inaimban.
Tudod-é, hogy és honnan
jön, érkezik s fog meg legottan?
Miért űz, mondd, hová s mivégre?
Hol a hajó, hol siklik, fekszik föl a vízre?
Kikötne vajon horgonyon lebegve,
vagy inkább habzik végtelenbe,
a vágyak óceánja várja erre?
Ha megnyalod, jaj, sós a medre –
Tatyjánát megkapta ott a medve…
megfogja, marcangolja kedve;
ha kedvét töltené, jóllakna és ehetne
szerelméből, sőt lagzi is lehetne.

Súrlódjék hajó tengerárhoz,
kikötni vágyás áldozáshoz.
Oldd a vágyat, és ha mást oszt
az élet: a sors megáld most.

Rímek…

Az éjszakai telken írom ezt a verset.
Nem vettem telket, nem is örököltem,
a rím kedviért (a versen kívül)
isten uccse', senki fiát meg nem öltem –
habár, ötletem az volna bőven.
Egyébiránt meg kár volt ötletelnem:
semmit nem leltem, nem is cselekedtem
(megint a rím kedviért se nem öltem,
semmi olyat nem is nyeldekeltem,
amitől… de hagyjuk már a rímeket,
miket ímmel-ámmal mímelek.
(Volt egy ember, nevére nézve Mím Elek –
hol volt, hol nem volt, talán meleg,
nem biztosan, de a szíve nagyon kerek.
Én addig-addig rímelek,
míg e Mím úr, kit hellyel-közzel kedvelek,
viszontkedvel engem, amint rímelek.)

Tehát, hogy visszatérjek az ösvényre,
melytől letérített Mím úr kitüntető figyelme –
nos azt tapasztalom, hogy elfeledtem,
mi volt az ok, mi hajtott arra mennem.

Tanulságot levonni jöttem:
ne ő térítsen többet engem,
sem erre, sem arra mennem,
hanem majd én terelem őt figyelve,
s ha letér utunkról új ösvényt repesve,
vágjunk utunknak új irányt keresve!

Várakozás

Várom én a Múzsát – eljön-e ma vajon?,
Vajon mit szól dalomhoz? Sír? nevet?
Megszólította-é, vagy mint malom,
ott zokog hozzá a mélybe' lent?
Mit szól – vagy sír, zokog,
szívéből nyit szerelmi zálogot?

Az én Múzsám sötéten ragyog –
sátorát fölém teríti: a szám gagyog.
Verslábaim galoppra fogják,
őt utol nem érhetik – dadogják
e lábakon keresztbe tett rímek: csodát
jeleznek – és a vers forog tovább.

A vers dadog. Ki angyalom, tisztán ragyog –
beszél, mint égen örvény. Úgy vagyok
én ilyenkor, miként a hűvös, tiszta lomb,
ha feltámadt a szél s belé kapott.

Furcsa rímek

Azt majd, ha már leszállt az éjjel,
s a harmatot deresre húzta és kegyelmed
álomba dermed s meleg harmat álma vermed.
Bár ott lehetnék harmat, ott tebenned!
Úgy harmatoznék és nekem pihegne mellyed.
Úton voltam épp s figyeltem szanaszét.
Dacolt velem viharzó téli szél,
közben ezt a sort s a többit egy kezemmel
egymás alá tapiztam távközlő eszközömmel.

Az édes szenvedélyt prózába tenni kéjjel
kívánod, jól értem, szép galamb – ez éjjel?
Megkapod, csak várd ki, míg a héjád
el nem ragad, ha fészkeden talál rád.
Olyankor, ha egy rím furcsamód felugrál –
Mint ez itt ni: egyszerre itt terem,
iszonyú: rideg, vad, süket, könyörtelen –
töröm fejem, kezem meg tördelem: „halál rád".
Mit kezdjünk vele? Selejtezzük le tán?
Ahhoz, hogy eldobjuk: jól hangzik – de furcsa ez:
„halál rád", „héjád", „rád talál" –
ezekben nincsen értelem,
de zengését a szónak mérhetem.
hisz mérhető, ha mégoly érthetetlen.

„Hogy olvassuk” mindezt? Nem érdekel.
Olvasd fordítva: megcsikordul.
Éppen attól énekel, s életre kel
kellem, báj és szenvedély.
A versláb akárha egyet lép,
már akkor sokat és messze ér.
Zuhansz-repülsz: vágy a testtel összeér.

Nem üzenet

Érdekel az istened,
kihez imáid rebeged
halk szavú ölelkezésben.
Nem tudom, nincs elképzelésem:
hol van ő – fizikailag *ez* ki –
de a versemet ereszd ki.

Nem üzenem, neki mondom:
„Rímkedvemet nem adom én:
mit adtál, visszakövetelni nem ér.
Mint sebből, ha megalvadt
(szivárog, már alig vérzik),
a fájás abból csak kiérzik:
engedd neki, hadd fakadjon!
Véren tövis, tüskén szár inogjon,
és a könnyem hadd csorogjon –
a végén virág meghajoljon!
E parlagias földre hulljon,
hol a bozót is elszárad –
de a vers az csak loholjon,
soha, soha ne fáradjon,
sort sor után tapogasson.
A rímeim ereszd ki,
ne hagyd őket *egyedül*
– hisz *egy* rím csak egyre dűl –,
ne menjenek veszendőbe,
teremjen az esztendőbe'
vers dögivel s kötegelje,
aki ritmust s rímet adott."

Ha, mint mondják,
isten a főtt sonkában is ott van:
akkor mások otthonában,
vagy jókedvvel szürcsölt borában
hogy ne volna árendában?

Tartalom